

REVISTA ECONOMICĂ.

ORGAN FINANCIAR-ECONOMIC.

Organul oficial al „SOLIDARITĂȚII“, asociațiune de institute financiare ca însoțire.

Apare odată pe săptămână.

Membri ai asociațiunii „SOLIDARITATEA“ sunt:

Agricola (Ecica), Agricola (Hunedoara), Agricola (Lugoș), Agricola (Sebeșul-săsesc), Albina, Ancora, Ardeleana, Arieșana, Armonia, Auraria, Aurora (Baia-mare), Avrigeana, Bănățana, Banca Poporală (Caransebeș), Banca Poporală (Dej), Banca Poporală, Arpașul-inf.) Berzovia, Bihoreana, Bistrițana, Boșana, Brădetul, Buciumana, Cassa de păstrare (Mercuria), Cassa de păstrare, (reuniune) (Săliște), Câmpiana, Cârțișoreana, Chiorana, Chisețeană, Codreana, Codrul (Buteni), Codru (Lupșa), Comuna, Concordia (T.-Uzdin), Concordia (Gh.ria), Cordiana, Coroana (Bistrița), Coryneana, Creditul, Crișana, Cugiereana, Decebal, Detunata, Doina, Drăganul, Dunăreana, Economia (Cohalm), Economul, Făgețana, Frația, Frățietatea, Furnica, Geogeană, Gloria, Grănițerul, Hațegana, Însoțire de credit (Veștem), Institut de credit (Mehadia), Institut de credit (Gavoșdia), Isvorul, (Sângiorgiu), Isvorul (Sebeșul-inf.), Isvorul (Ighiu), Iulia, Lăpușana, Ligediana, Lipovana, Luceafărul, Lumina, Mărgineana, Mercur, Mielul, Minerva, Munteana (Corniareva), Murășiana, Murășanul, Maramurșana, Nădlăcana, Negoiul, Noișana, Olteana, Oraviciană, Orientul, Patria, Pietra, Plugarul (Săcădate), Poporul (Lugoș), Poporul (Săliște), Porumbăceana, Progresul, Reun. de impr. și păstrare (Ilva-mare), Rîureana (Cap.-Mănăștur), Săcana, Sătmăreana, Sebeșana (Caransebeș), Sebeșana (Sebeșul-săsesc), Secășana, Selăgeana, Sentinela, Silvania, Someșana, Speranța (Hosman), Steaua, Șercățiană, Șoimul (Uioara), Șoimul (Vașcău), Trărnăveana, Țișișana, Țibleşana, Unirea, Vatra, Victoria, Viitorul, Voileana, Vlădeasa, Vulturul (Sânămărtin), Vulturul (Tășnad), Zărăndeană, Zlăgheana, Zorile.

Abonamentul:

pe 1 an K 20—, pe 1/2 an K 10—

Redactor responsabil:

VASILE VLAICU.

Taxa pentru inserțiuni:

de spațiul unui cm² câte 15 fileri.

Femeile funcționare.

Războiul îndelungat și împrejurările extraordinare, provocate de el, au oferit femeilor prilejul a lucra și a se valida și la noi ca și în alte țări, pe cele mai variate terene de muncă. În numeroase oficii publice și birouri particulare puteri de muncă femeiești au ocupat locurile funcționarilor aflători sub drapel și cu cât războiul se lungeste, numărul acestor noue puteri de lucru crește. Femeile funcționare, până acum o specialitate a orașelor mari, s'au înmulțit în cursul războiului și în provincie. Abstrăgând de poștă, telegraf, telefon, căi ferate, unde au fost aplicate și înainte de războiu femei, azi întâlnim puteri de lucru femeiești aproape în toate oficiile private, la bănci, la întreprinderi comerciale, ba chiar și în cancelariile militare. Ele și-au făcut intrarea și la băncile noastre românești, între cari abia se va găsi vr'una mai de seamă, care să nu fi fost avizată și să nu fi apelat la puteri de lucru femeiești. Și spre cinstea lor, fie zis, nouele puteri de lucru, puse în serviciul diferitelor oficii și institute s'au validat în general bine. Experiențele făcute cu ele sunt atât de bune, încât anumite servicii nici nu se prea pot închipui, în viitor, fără de ele, d. ex. serviciul la mașina de scris, de calculat, expediție etc.

Cu toate experiențele acestea bune, atât sub raportul prestațiunii, cât și sub cel pecuniar, se naște întrebarea putea-vor contă numeroasele femei, aplicate în aceste vremuri excepționale, în diferitele servicii ale așezămintelor publice și private, la ocupațiune permanentă, asigurătoare eventual de existență, și pentru timpul de după războiu, după restabilirea stărilor normale, a păcii?

Răspunsul la întrebarea aceasta, după părerea noastră, nici decât nu este favorabil celor, pe care le privește. Șirurile funcționarilor-bărbați, ce este drept, s'au rărit pretutindeni. Celor ce se întorc însă trebuie să li se ofere iarăși pâinea avută mai înainte. Diferitele institute, cărora le-a fost binevenit și de bun folos în timpul războiului, ajutorul avut în puterile de lucru femeiești, au de altă parte datorința morală, a împărtăși pe acestea de întreaga lor considerație și după războiu. Au însă o datorință și mai înaltă, care va trebui să primeze pe toate. Datorința față de invalizii de războiu. Numărul acestora va fi, de sigur, foarte considerabil și la noi și ei cu drept cuvânt vor aștepta, vor căuta și vor trebui să aflu scut și ocrotire la instituțiile noastre. Statul din a sa parte, face pentru invalizii de războiu, tot, ce-i stă în putință. Trebuie însă să-i vină în ajutor și așezămintele private. Iar ceea-ce vor face așezămintele noastre, pentru invalizii noștri de războiu, va fi de îndoită valoare.

De perspectivele, ce se deschid pentru viitor în vederea celor de mai sus, carierei de funcționare-femei, va fi bine să țină seamă atât femeile, aflătoare deja în post, cât și cele-ce voiesc să se dedice de aici înainte acestei cariere. Atât unele, cât și celelalte vor trebui să fie în curat cu faptul și să se împace cu gândul, că posturile, ce deja le ocupă sau în cari vor ajunge, sunt pentru cele mai multe din ele, numai posturi provizorii, «pentru durata războiului» și că numai o mică fracțiune a lor, cele mai cualificate, mai zeloase și mai pricepute vor putea contă și după războiu, la ocupație cu caracter permanent.

Ordonanță mai nouă pentru legume și poame.

Comisia administrativă a *Societății pe acții agricole pentru legume și poame* aduce la cunoștința publicului felul organizației și funcționării ei. Cercul de activitate al acestei societăți se extinde, până la alte dispoziții, asupra următoarelor soiuri de legume proaspete și uscate și poame: 1. *legume*: ceapă, morcovi, pătrângei, pastinac, dovleci, călărabe, chil, varză, castraveți, patlagele, ridichi, celer, napi, spanac, hrean, usturoiu, cucuruz proaspăt, paprică verde, fasole verde, mazere verde, sălata și pepeni; 2. *poame*: mere, pere, perseci, prune și castane. Pentru timpul dela 11—20 August se stabilesc următoarele prețuri maxime pentru soiurile de legume și poame ce se desfac în massă:

Felul produsului	Prețul în coroane pentru 100 kilogr.		Prețul în chilogr. și fileri.	
	la producător	la negustori mari	la negustori mici	
dovleci (ferți)	40	50	60	
varză de vară	56	70	80	
chil	56	70	80	
fasole verde	100	130	144	
călărabe	80	98	108	
patlagele	74	94	106	
ceapă roșie	100	120	134	
usturoiu	200	234	260	
castraveți (sălată)	20	30	33	
„ (înăcriți)	30	40	44	
„ (în oțet)	40	50	55	
cucur. p. masă (100 buc.)	14	17	20	
paprică verde (100 buc.)	3	4	5	
„ de umpl. „ „	8	10	12	
pepeni (galbini de soiu)	70	90	105	
„ („ comuni)	30	38	46	
„ (grecești de soiu)	50	62	74	
„ („ comuni)	30	38	46	
mere (calit. I de vară) .	120	150	165	
„ („ II „ „) .	100	125	138	
„ de vară, mestecate	70	85	95	
„ „ „ căzute . .	30	36	42	
pere (calit. I de vară) .	150	180	200	
„ („ II „ „) .	120	150	165	
pere de vară, căzute .	40	50	60	
prune de vară	40—80	55—100	66—114	
ringlote	100	135	160	
perseci de toamnă I .	200	250	300	
„ „ „ II .	150	200	250	
„ „ „ III .	80	100	120	

Deodată cu aceste numite societate pe acții a alcătuit și 12 circumscripțiuni în părțile ungurene, numind și reprezentanți pentru aceste circumscripțiuni. Acești reprezentanți iau dispoziții cu privire la expediarea proviziilor ce li se anunță și celor îndreptățiți să transporteze le pot liberă certificatele necesare contra unui premiu stabilit de 4% din prețul

produselor. În circumscripțiile, în cari nu s'au numit încă reprezentanți, certificatele de transport le liberează direcțiunea societății pe acții. În circulația internă pachetele, cari nu trec de 1000 kilograme sunt libere de certificate de transport, pachetele postale însă, în genere, sunt scutite de astfel de certificate de transport. Fabricile de conserve pot să vândă, libere de premii, numai cu permisiunea ce li-o dă comisia administratoare a societății pe acții și produsele lor se pot deasemenea transporta numai cu permisia acestei comisii.

Finanțele monarhiei și Germania.

În Viena decurg deja de mai multă vreme pertractări între delegații imperiului german și ai monarhiei noastre, privitor la viitoarele convenții comerciale dintre aceste două state. Regularea chestiunilor financiare pendente între monarhia noastră și Germania, însă, sunt lăsate cu totul în afară de cadrul pertractărilor în curs.

Faptul acesta a produs, cu drept cuvânt, nedumeriri în cercurile financiare conducătoare ale patriei noastre. Strânsa legătură între finanțele și comerțul unui stat este doar indiscutabilă. Și tot așa de puțin discutabil este, că a pertracta despre viitoarele convenții comerciale, fără a limpezi mai întâiu situația financiară a monarhiei față de Germania, este o imposibilitate.

Păreri acesteia îi dă expresiune, un distins reprezentant al finanțelor ungare, directorul general al «Societății anonime ungare de bancă și de comerț» («Magyar Bank és Kereskedelmi r. t.») Simon Krauss, într'un articol apărut nu de mult la loc de frunte în ziarul «Pester Lloyd».

Autorul constată înainte de toate, că statele, cari prin delegații lor s'au întrunit pentru a pertracta asupra viitorului lor economico-politic nu dispun în măsură egală de libertatea lor de acțiune. În cazul dat pertractează debitorul, cu un creditor, care are puțința a-și face în orice moment scadente pretenșiunile. În războiul actual monarhia noastră a devenit datorașă Germaniei cu sume de multe miliarde. Că oare a fost necondiționat de lipsă, ca aceasta să se întâmple în măsura, în care s'a întâmplat autorul nu cercetează cu ocazia aceasta. Constatază însă, că datoria crește zilnic cu dobânzile sale și cu contravaloarea nouelor necesități. Și acum când se manifestează și în Germania o depreciere a valutei monarhiei noastre și când stă cu totul în puterea Germaniei a regula aceasta relațiune după bunul său plac, guvernele celor două state ale monarhiei pertractează cu Germania despre avantajii politico-comerciale, despre favoruri, ce vor fi a se acorda reciproc, despre tarife vamale și alte nimicuri ridicole. Ce valoare pot avea — zice Krauss — câteva

tarife vamale avantajoase, când Germania prin aceea, că își face scadente pretensiunile față de monarhie sau prin apăsarea cursului devizelor noastre poate să câștige de pe noi în orice moment, multiplu, ceea ce eventual ne oferă la tarifele vamale?

De aceea limpezirea relațiilor financiare ale monarhiei față de Germania este o necesitate urgentă. Aceasta trebuie să primeze pe toate. Căci numai după limpezirea situației financiare va putea monarhia să pertracteze cu Germania, ca egal cu egal și nestingenită, celelalte chestiuni economice politice pendente.

Pentru rezolvarea acestei importante chestiuni ar fi, după părerea autorului, trei modalități.

Prima ar fi statorirea unei relațiuni fixe între valuta Imperiului german și aceea a Austro-Ungariei. Dar trage însuși la îndoială acceptarea ei din partea Germaniei, căci aceasta n'ar însemna altceva, decât garantarea tuturor sarcinilor monarhiei prin Germania. Afară de aceasta, în cazul unei relațiuni fixe, străinătatea ar putea simplu să ignoreze pretensiunile n coroane și să le transformeze, convertească în pretensiuni în Marce.

A doua posibilitate ar fi reviziunea datoriilor născute între Germania și monarhia în cursul războiului. Aci ar fi a se limpezi chestiunea, dacă între două state atât de strâns legate prin țintele comune urmărite și prin jertfele de sânge aduse reciproc, este admisibil, ca situația economică și monetară a uneia să se înrăutățească în favorul celeilalte? Cine ar putea constata d. ex. ce foloase a avut din investițiile făcute cu ajutorul împrumuturilor contractate un stat pe contul celuilalt stat? Cine este în stare se calculeze mai departe enorma diferență, ce a rezultat la marele schimb de mărfuri dintre monarhie și Germania, când noi vindem în Coroane și cumpărăm în Marce și când la aceste vânzări și cumpărări diferența de curs a fluctuat între 20—35%?

Ultima modalitate în fine, și cea mai nefavorabilă, dela care însă după părerea din Krauss monarhia nu poate absta și trebuie pretinsă insistent, este ca atât sarcinile deja în ființă, cât și interesele lor și sarcinile, ce se vor mai naște, în viitor, în cursul războiului, în Germania, — să fie, fără amânare, consolidate în împrumuturi de durată lungă.

Această zice Krauss — nu este decât o operație financiară, a căreia realizare nu întimpină greutăți mai de seamă — dacă este prevenire și bunăvoință din partea creditorului.

Autorul își încheie interesantele expuneri, cu un apel în numele opiniei publice, către guvern, să limpezească acum aceasta chestiune, care încă dela începutul războiului stă înfiptă ca un ghimpe în corpul țării.

O nouă plagă.

Nu ne-au fost, se vede de ajuns mizeriile câte au dat peste capetele noastre în ultimii trei ani; a trebuit să ne mai certe Dumnezeu, în acest an, cu o nouă plagă. În urma secetei, ce a domnit în unele părți ale țării, s'a sporit numărul șoarecilor așa de mult, încât au cauzat pagube nespuse cerealelor. În multe locuri oamenii abia au putut să-și scoată semânța și ici-colo nici atât. După ce șoarecii au isprăvit cu cerealele: grâu, seară, orz, ovăș etc. se aruncă acum cu lăcomie asupra cucuruzului, bostanilor, fasolei, cartofilor și altor plante, pricinuind și acestora stricăciuni ne mai pomenite.

Deoarece timpul le priește de minune și hrană au din belșug și fiindcă, până acum, nu s'a încercat nici un mijloc pentru stărpirea lor, șoarecii se sporesc treptat, amenințând să pustiească, la toamnă, ce nu mai e departe, și semânța de cereale semănată pentru anul viitor. Aceasta apoi ar fi culmea răului.

De aceea este la mijloc un mare interes obștesc, să se pornească o luptă de nimicire contra acestui dușman nou al omenimei. *Lupta* însă trebuie să fie *generală*, îmbrățișată de toți agricultorii satelor, ale căror hotare au fost năvălite și decimate de acest dușman. Purcederi singuratică, ale unor locuitori din cutare sat, sau numai ale unor sate, nu pot mult să ajute. Se impune, deci, ca autoritățile administrative să constrângă pe agricultori, pentruca ei să pornească goană generală de stărpire, indicându-le modul de procedare, prin întrebuintarea bacilului pentru șoareci. Alt mijloc nu este; iar pagubele, ce s'ar produce în caz de întrelăsare, ar fi în unele locuri de-a dreptul catastrofale.

Jubileul valutei de coroane.

La începutul unei curente, exact la 2 crt. s'a împlinit un pătrar de veac, de când s'a introdus în monarhia Austro-Ungară valuta de coroane.

Importanta reformă a avut număroși adversari, nu numai în păturile largi ale populațiunii, ci și între economiști de seamă din țară, cari aveau temeri, că monarhia nu va fi în stare a acuirea cantitatea necesară de aur pentru acoperirea metalică a bancnotelor.

Temerile s'au dovedit neintemeiate. Rezervele de aur au crescut la sume enorme și experiența celor 25 de ani trecuți a documentat marea importanță a acoperirii concentrate de aur, care a dat un avânt extraordinar producțiunii pe toate terenele.

La începutul reformei valutare rolul Băncii Austro-Ungare s'a restrâns numai la schimbul metalelor nobile în bare și a monetelor contra bancnotelor resp. la cumpărări de aur. Nu eră obligată nici la schimbarea bancnotelor sale cu aur și nici la

sustinerea parității. Insemnatele fluctuații ale cursurilor devizelor au necesitat însă deja la 1893 cele două guverne să îndrume banca de emisiune, să pună la dispoziția comerțului legitim valutele și devizele necesare plăților pentru străinătate.

La 1901, în luna Octomvrie, cele două state au încredințat întreg serviciul în aur Băncii Austro-Ungare, care a introdus cumpărarea și vânzarea aurului la toate sucursalele sale. Aceasta și diferite alte dispoziții au contribuit mult la înmulțirea rezervei de aur a Băncii. Pe când la 1892, la introducerea valutei de coroane, acoperirea de aur se cifră abia cu K 148.8 mil., după 10 ani, aceasta eră deja de peste K 1000 milioane.

S'a insistat din unele părți, în cursul celor 25 de ani trecuți, de repețiteori pentru începerea plăților în număr, adică în aur. Spre scopul acesta aveă să se facă întâi educația publicului pentru a ști să se folosească rațional de monetele de aur. Saturarea țării cu monete de aur însă n'a avut rezultat. Din cele K 2192.8 mil. monete de aur, emise în intervalul dela 1901—1911 s'au reintors în casese Băncii suma de K 1,939.8 mil., rămânând în public abia K 254 milioane monete de aur. Din motive ponderoase economice și politice și mai târziu din cauza războiului mondial începerea plăților în număr a rămas până azi nedecretată.

Bagatele, fleacuri, nimica toată.

— Din «*Spiritul de cruțare*» de S. Smiles. —

Nici cel mai talentat scriitor, care și-a învățat vreodată condeii cu cel mai mare succes, nu poate răspândi atâtea raze de bine, ca un simplu muncitor cu mâinile, în ceea ce privește bunăstarea eluptată prin sânguință, cumpătare, devotament în familie și stăpânirea patimilor josnice, deoarece gospodăria lui chiar și în noaptea sărăciei este plină de lumina prețioasă a curățeniei și dragostei. De-am aveă numai câte-va părechi de patriarhi populari de soiul acesta, influența lor s'ar simți îndată în societate. O viață bine întocmită cântărește mai mult decât ori-câte discursuri și conferințe, căci exemplul viu vorbește într-o limbă mai convingătoare decât cuvintele; o astfel de viață însemnează instrucție prin faptă, ea este înțelepciunea practică.

Vieța de toate zilele a omului este proba cea mai bună a caracterului moral și social. Să luăm de es. doi bărbați în aceleași împrejurări de viață, ambii muncitori în aceeași tagmă și cu aceeași plată. Totuși cât de diferită poate fi situația lor în realitate. Unul din ei se vede a fi om liber, celălalt și-se pare a fi sclav. Unul trăește într-o casuță curată, celălalt într-o vizuină murdară. Unul poartă o haină cum se cade pe trup, celălalt umblă în zdrențe. Copiii unuia sunt curăței, bine îmbrăcați și umblă la școală; copiii ce-

lălalt sunt murdari, bătărași și se tăvălesc mai mult prin țărăni. Cel dintâi își poate face viața plăcută și poate gusta din când în când câte-o bucurie, își poate aduna chiar și o bibliotecă; celălalt însă nu cunoaște nici o mulțămire în viață și de sigur n'are parte de nici o bucurie, de nici o carte. Și totuși amândoi au plăți egale. Așadară de unde provine deosebirea dintre ei?

Lucrul se explică astfel. Unul e cuminte și înțelept, dar celălalt are însușirile contrare. Unul abize de multe lucruri spre binele familiei sale, dar celălalt nu-și detrage nimic dela gură, ci trăiește în sclăvia obiceiurilor sale. Unul e treaz la cap și-i place să-și întocmească cuibul familiei cu tignă și să facă o viață plăcută la ai săi; celălalt însă nu-și bate capul nici de casă, nici de masă, ci își varsă partea cea mai mare a banilor câștigați cu muncă în teșgheaua crășmarului. Primul caută cu ochii în sus, celălalt și-i pleacă la pământ. Plăcerile unuia sunt de ordin mai înalt, ale celuilalt mai josnice. Unuia ii place să cetească și să se înalțe sufleteste, celuilalt ii place beutura, care-l târăște tot mai jos și-l amenințe cu peirea. Unul își prețuește rodul muncii, își cruță banii, celălalt îi disprețuește și îi risipește.

«Ian ascultă tovarășe», zicea odată un muncitor cătră soțul său, mergând seara dela fabrică spre casă, «nu mi-ai spune și mie, cum naiba faci tu, de dai înainte? Cum ajungi tu să-ți îmbraci și să-ți hrănești familia așa, ca să mai pui și bani la bancă, câtă vreme și eu am tot atâta plată și mai puțini copii și de-abia o încurc cu greu?»

— «Bine, am să-ți spun; totul provine de acolo, că eu port de grijă de cei zece fileri ai mei.»

— «Și-atâta-i tot, soațe?»

— «Da, și e foarte mult. Unul din cincizeci nu cunoaște secretul. Spre pildă nici tu nu-l știi.»

— «Cum? Eu? Dar dovedește!»

— «Dacă-i așa, am să-ți destăinuesc totul. Numai să nu-ți cadă greu. Mai întâi de toate eu nu plătesc nimic pentru beutura.»

— «Nimic? Atunci pui vecinii să-ți plătească în cinste?»

— «Nici-odată. Beau apă și nu plătesc nimic. Imi cruț durerile de cap și tremuraturul mânilor și apoi imi mai cruț pe lângă asta și cei zece fileri (penny). De apă nici nu te bolnăvești, nici nu cazi în datorii și nici nu-ți rămâne nevasta văduvă. Și-așa trebuie să-ți spun, că e mare deosebire între cheltuielile noastre. Poate fi o jumătate de coroană pe săptămână, adică șapte funți (cam 175 coroane) pe an. Cu banii eștia mă îmbrac și eu și copiii, în timp ce ție îți ies coatele prin mânecă și copiii îți umblă desculți.»

— «Ci mai slăbește-mă, nu vorbi prostii! Eu nu beau atâta. Da, când și când, câte un pahar, dar jumătatea de coroană la săptămână! Oho!»

— «Atunci spune-mi cât ai plătit Sâmbătă seara? S'auzim!»

— «Stai să văd: unul l-am beut cu Ion, apoi mi se pare c'am beut și cu Marcu, care pleacă la Australia și-apoi m'am dus la cantina noastră.»

— «Ei bine, și-aici câte pahare ai avut?»

— «Cum să-ți spun? Așa ceva omul nu întrebă, omul uită, dar astea sunt toate fleacuri.»

— «Așa tu nu știi nici cât ai cheltuit? Ți-o cred, dar acesta este drumul, pe care ți se duc banii băietel!»

— «Și asta ți-e tot secretul?»

— «Da, aibi numai grijă de bănuți, asta-i tot. Dacă cruț, am, e ușor de înțeles.»

— «Ușor de înțeles, e o nimica toată!»

— «Și tot e ceva. *Banii sunt libertatea, independența, și banii se adună bucătică de bucătică.* Și-apoi pentru bănuții eștia trebuie să muncesc din greu, încât nu mă rabdă inima să-mi bat joc de paraua stropită cu sudorea mea, dacă mai trebuie să mai dau ceva și la bancă. Știi, cum se zice, pentru zile negre. Și-așa mă simt liber, căci omul înglodat în datorii, care n'are nici o para pentru viitor, e prea puțin preste un sclav»,

— «Da, dar dacă am avea noi muncitorii *drepturi*, atunci n'ar mai suferi săracii.»

— «Și-apoi drepturile îți aduc banii înapoi, îți spală copiii și îți petecesc hainele? Dar drepturile nu sunt obiceiuri și nouă ne trebuie obiceiuri bune.»

Abia ar crede cine-va, că cu zece fileri, adunați zi de zi, să se poată face ceva de preț deosebit. Și totuși se poate arăta, că zece fileri la zi sunt în stare să garanteze independența unui om și să aperse viitorul unei familii de sărăcie și nevoi.

Luați cărticica de tarife a «Băncii» noastre de asigurare și vedeți ce poate face un om, care are zece fileri de prisos. Veți vedea, că *cu zece fileri la zi*:

1. Un bărbat de 45 de ani poate susține în ordine un contract de asigurare, care *garantează o mie de coroane* pe seama familiei sale la caz de moarte, chiar dacă nefericirea s'ar întâmplă în luna primă.

2. *Cu zece fileri la zi*, un om de 36 de ani poate plăti regulat o poliță de asigurare despre *o mie de coroane*, pe cari să le primească văduva și orfanii la moartea lui, deși premiile are să se plătească numai șaptesprezece ani.

3. Tot zece fileri la zi costă și o poliță de asigurare, cu care un bărbat de 40 ani își câștigă dreptul de *a ridică o mie de coroane* la etatea de 68 ani, de va trăi; însă, dacă ar muri mai înainte, «Banca» plătește mia de coroane familiei lui.

4. Zece fileri la zi face toată cheltuiala, cu care un tată de 35 ani asigură *o mie de coroane* în favorul copilului său de 2 ani, pentru-ca acesta să aibă în orice caz capitalul la etatea de 24 ani și să poată să înceapă ceva afacere, ori să-i fie de folos în familia lui.

Atât e în stare să facă o plată de zece fileri pe zi. Cine-ar fi crezut așa ceva? Este de bun folos fără îndoială, a plăti acești bănuți și la o casă de păstrare, dar aici suma crește încetul cu încetul. La «Banca» de asigurare însă bănuții își câștigă imediat *un preț și o putere mare*. O mie de coroane e prețul lor, chiar și dacă ar muri asiguratul în prima lună, ori în cel dintâi an. Puterea cea mare și-o câștigă aici filerii prin întovărășirea a mii de cruțări mici în scopul ajutorării reciproce. (Va urmă).

JURISDICȚIUNE.

Acuirarea acțiilor proprii. Deși § 161 al legii comerciale oprește apriat societățile pe acțiuni să-și acuire sau să primească drept amanet acțiunile lor proprii, cu toate acestea de aici nici nu urmează, că acuirarea sau primirea ca amanet a astorfel de acții ar fi nulă, pentrucă alineatul al doilea al §-ului citat stabilește pentru cazul neobservării dispozițiilor cuprinse în alineatul prim numai responsabilitatea membrilor direcțiunii față de creditorii societății.

(Curia reg. sub Nr. 165/14 IV P. dela 7 Martie 1917).

*

Ștergerea clauzulei pe libelul de depunere. Libelul de depunere clauzulat, mai corect libelul, provăzut cu o restricțiune în ce privește dreptul de dispoziție asupra sumei depuse, până este în vigoare restricțiunea, nu este hârtie de valoare la portor și institutul este în drept a validă restricțiunea resp. condițiile stipulate între el și depunător, și față de aceea a treia persoană, pe numele căreia s'a emis libelul și care a ajuns ulterior în posesiunea libelului. Posesorul libelului nu se poate provoca, cu succes, nici la faptul, că cuvântul «Clauzulat» este șters, dacă nu dovedește, că ștergerea aceluia cuvânt s'a făcut din partea institutului sau cu învoirea lui.

(Tabla reg. din Budapesta sub Nr. II/74. P.)

*

Dreptul de vot al membrilor direcțiunii și ai comitetului de supraveghiere. Responsabilitatea direcțiunii pentru conducerea, și a comitetului de supraveghiere pentru controlul afacerilor, normate în lege, — considerând diversitatea sferelor de competență a acestor două organe — nu sunt identice și astfel împrejurararea, că direcțiunii i s'a votat absolutorul, nu eschide, ca comitetului de supraveghiere să i se denege absolutorul. Urmează de aici, că asupra activității și procedurii lor proprii, membri direcțiunii nu au drept de vot în adunarea generală; din contră la votarea absolutorului pe seama comitetului de supraveghiere, membri direcțiunii își pot exercia în mod valid dreptul de vot; tot astfel membri comitetului de supraveghiere, la votarea absolutorului pe seama direcțiunii.

(Curia reg. sub Rp. IV 1225/917 dela 2 Mai 1917).

*

La aducerea hotărârilor privitoare la luarea spre știre a raportului anual al direcțiunii, la aprobarea

socotelilor de încheiere, la votarea absoluturului și la luarea spre știre a raportului comitetului de supraveghiere, membri direcțiunii și ai comitetului de supraveghiere, nemijlocit interesați, ca atai, dacă sunt și acționari, nu pot concurge cu votul lor. Aceasta însă nu eschide să voteze asupra obiectelor de mai sus ca plenipotențiații altor acționari.

(Curia reg. sub Nr. 988/905. Dtár IV f. VI. 201 394/906, revista «Kereskedelmi Jog» IV 14., vezi și Hitelj. Dtár VIII. 42.)

CRONICĂ.

Necrolog. Petru Popoviciu membru în direcțiunea institutului «Corvineana», Hunedoara a încetat din viață la 5 August n. 1917.

Cheltuielile războiului mondial, sunt evaluate de marele ziar vienez «Neue Freie Presse» pe cei 3 ani de război cu *450 miliarde* Coroane, care sumă se împarte cum urmează:

Antanta:	Anul de războiu.			Total.
	I.	II.	III.	
	<i>miliarde</i> Coroane.			
Anglia	24·2	36	46·9	107·1
Franța	17·7	26·4	36·4	80·5
Italia	18·0	25·9	34·5	78·4
Rusia	5·0	5·9	12·0	22·9
Puterile centrale:				
Germania Impr. derăs. b.	16·0	24·5	28·1	68·6
Austro-Ungaria	7·0	12·5	15·0	34·5
Total:	87·9	131·2	172·9	392·0

La Germania și Austro-Ungaria sunt considerate aici numai împrumuturile de războiu. Cheltuielile factice de războiu sunt mult mai mari.

La sumele de sus mai trebuie adause cheltuielile de războiu ale statelor mici beligerante: Bulgaria 4—5 miliarde, Turcia 5—6 miliarde, Belgia, România, și Sârbia împreună 7 miliarde; precum și cheltuielile de mobilizare ale statelor neutrale: Elveția, Olanda, Scandinavia cu 3 milioane. Rezultă ca cheltuieli totale aproximativ 450 miliarde.

Căștiguri de războiu enorme. Societatea de mo-toare «Gnome» din Franța a realizat la un capital de acții de 1·5 milioane franci, un profit curat de 60 milioane franci. Prețul acțiilor se replătește acționarilor, cari primesc afară de aceasta, asupra fiecărei acții de nominal 100 franci, ca dividendă, 300 franci. In cont nou pro 1917 s'a reputat 2·3 milioane franci. Capitalul de 1·5 milioane a avut deci o rentabilitate de 4,000%!

Rechiziționarea fânului și a paielor pe seama armatei. Seceta îndelungată și lipsa de nutreț a necesitat rechiziționarea fânului și a paielor pe seama armatei. Rechiziționarea se face însă numai în baza con-

cesiunii ministrului de agricultură și cu intervenția autorităților administrative.

Agronomii și alți proprietari de vite pot reține pentru trebuințele lor proprii 9 Kg. de fân și 6 Kg. de paie pro zi și cap de vită. Prețul de rechiziționare încă nu este fixat. Armata însă este obligată a plăti un acout de K 20 — pro majă metrică de fân și de K 8 — pro majă metrică de paie. Se va întemeia în curând și o centrală pentru fân.

Posta redacțiunii.

Fără supărare. Observarea Dtale este justă: ordinațiunea ministrului de finanțe privește exclusiv retragerea din circulațiune a bancnotelor de 50 Cor. ale Băncii Austro-Ungare, emișiunea dto 2 Ianuarie 1902, dar nu a notelor de stat, deoarece serviciul monetar trecând la Banca Austro-Ungară, de atunci se face prin bancnote. De altfel notele de stat sunt retrase deja din circulațiune.

Sumarul:

Femeile funcționare. — Ordonanță mai nouă pentru legume și poame. — Finanțele monarhiei și Germania. — O nouă plagă. — Jubileul valutei de coroane. — Bagatele, fleacuri, nimica toată. — *Jurisdicțiune:* Acuirarea acțiilor proprii. Stergerea clauzulei pe libelul de depunere. Dreptul de vot al membrilor direcțiunii și ai comitetului de supraveghiere. — *Cronică:* Necrolog. Cheltuielile războiului mondial. Câștiguri de războiu enorme. Rechiziționarea fânului și a paielor pe seama armatei. — *Posta redacțiunii.*

„**TIBLEȘANA**“, institut de credit și enon., Reteg.

Convocare.

Deoarece adunarea generală ordinară pro 1916 defiptă pe **24 Iulie a. c.** din lipsa de acționari suficienți nu s'a putut ține, avizăm pe On. acționari ai institutului, că termenul nou pentru ținerea adunării va fi în **15 I. c. 10 ore a. m.** când obiectele din convocatoriu, publicate în Nr. 25 al «Revistei Economice» se vor pertractă conform §-lui 27 din statute fără considerare la numărul acționarilor prezenți.

Direcțiunea.

„**BANCA POPORALĂ**“, societate pe acții în Deș.

Convocare.

Domnii acționari ai institutului de credit și economii «Banca Poporală» societate pe acții în Deș, se invită în sensul statutelor la **adunarea generală extraordinară,** care se va ține la **21 August a. c., Marți la 10 ore a. m.,** în localul institutului.

Obiectele adunării.

1. Deschiderea și constituirea adunării.
2. Decidere cu privire la ridicarea capitalului social.
3. Modificarea statutelor.
4. Eventuale propuneri.

Din ședința direcțiunii ținută în Dés la **20 Iulie 1917.**

Direcțiunea.